

KO HONO MA'U HA'O LAISENI FAKA'ULI

KO HA FAKAHINOHINO MA'Á E KAU NGĀUE MEI HE PASIFIKÍ 'I 'AOSITELĒLIA

'Oku fakafalala 'a e founa 'oku lava ke ma'u ai ho'o laiseni faka'uli 'i 'Aositelēlia ki he feitu'u 'oku ke nofo ai - 'oku 'i ai ha ngaahi sitepu kehekehe ke ma'u ai ha laiseni faka'uli 'i he vahefonua takitaha. Feinga ke 'ilo'i e feitu'u ke tohi kole ki ai ki ho'o laiseni faka'uli 'i he tēpile 'oku hā atu 'i laló.

Vahefonua Kolomu'a 'o 'Aositelēlia (ACT)	Transport – Access Canberra: https://www.accesscanberra.act.gov.au/app/home/transport ('oku kehe 'a e founa ki hono ma'u ho'o laiseni faka'uli 'i ACT ki he toenga 'o e fonua)
Niu Saele (NSW)	Roads and Maritime Services: https://www.rms.nsw.gov.au/
Vahefonua Fakatokelau (Northern Territory)	Department of Transport: https://nt.gov.au/driving
Kuinisilani (Queensland)	Department of Transport and Main Roads: https://www.tmr.qld.gov.au/
'Aositelēlia Tonga (South Australia)	Department for Transport, Energy and Infrastructure: https://www.dpti.sa.gov.au/
Tasimēnia (Tasmania)	Department of State Growth: https://www.stategrowth.tas.gov.au/
Vikatōlia (Victoria)	VicRoads: https://www.vicroads.vic.gov.au/
'Aositelēlia Hihifo (Western Australia)	Department of Transport: https://www.transport.wa.gov.au/

MALU 'I HE HALÁ

'I he taimi 'oku ke faka'uli ai 'i 'Aositelēliá, kuo pau ke ke fakapapau'i ko ha faka'uli falala'anga mo malu koe 'i he halá. 'Oku fu'u mahu'inga ke ako 'a e ngaahi lao 'o e halá, 'a ia 'e lava ke faikehekehe ia mei he me'a kuo ke angamaheni ki ai 'i ho fonua tupu'anga (hangē ko e faka'uli 'i he tafa'aki to'ohema 'o e hala). 'Oku kehe foki 'a e ngaahi tu'utu'uni 'i he vāhenga mo vahefonua takitaha, ko ia fakapapau'i 'oku ke ako 'a e ngaahi lao 'oku fekau'aki mo e feitu'u 'oku ke 'i ai. Kapau 'e ma'u koe 'okú ke maumau'i 'a e laó, 'e lava ke ke totongi ha mo'ua. 'I he ngaahi maumau lao mamafa angé, 'e lava ke mole ho'o laiseni pē fehanganhangai mo ha ngaahi faka'ilo ki he faihia.

'I he feitu'u kotoa pē 'i 'Aositelēlia, 'oku ta'efakalao ke ke faka'uli lolotonga 'oku uesia koe 'e he faito'o kona tapu pe kava mālohi. 'Oku mātu'aki fakatu'utāmaki kiate koe mo e ni'ihiki kehe 'a e faka'uli konā pea mo e ma'u faito'o kona tapu.

'I ho'o heka ki ha me'alele kuo pau ke ke :

- fakapapau'i 'oku malu ke faka'uli
- palani ho'o fonongá ke ke 'ilo'i e feitu'u 'oku ke 'alu ki ai
- fakapapau'i 'oku 'ikai ke ke fu'u ongosia— pea pau ke ke tu'u ma'u pē 'o mālōlō 'i he ngaahi fononga lōlōá
- vakai'i e ngaahi fakamatala fakamuimitaha ki he hala fonongá mo e ngaahi liliu ki he tūkunga 'o e hala
- kapau 'oku ke 'ilo'i te ke inu kava mālohi, palani ho'o me'alele fonongá ke 'oua na'a ke inu kava mālohi mo faka'uli.

'I he taimi 'oku ke faka'uli ai kuo pau ke ke :

- tui ho leta ha'i (kau faka'uli mo e kau pāsese)
- faka'uli 'i loto he fakangatangata 'o e lele vavé
- 'oua na'a ke teitei lea pe text 'i ho'o telefoni to'oto'ó
- muimui 'i he ngaahi tu'utu'uni 'o e halá, talangofua ki he ngaahi maama halá pea mo e ngaahi faka'ilonga laine halá
- tokanga taha ki he halá – pea 'oua hiki ho'o tokanga mei ai
- vahevahe lelei 'a e halá mo e kau faka'uli kehé
- faka'uli māmālie 'i ho'o fou atu he ngaahi ngāue tanu halá, ngaahi 'apiakó mo e ngaahi kolosi'anga lelué.

'Oku kei 'i ai ha'o ngaahi fehu'i? Manatu'i te ke lava 'o talanoa mo ho'o taki timi ngāue, ngāue'anga, tokotaha ngāue ki he me'a fakangāue (case worker) pē te ke lava 'o telefoni ki he Polokalama Ngāue 'a e Pasifiki 'i he telefoni ta'emamotu ko e: 1800 51 51 31.